

Till:
johan.hardstedt@skolverket.se

Skolverket
106 20 Stockholm

Yttrande över Skolverkets förslag (Dnr 2016:268) till föreskrifter om ämnesplaner för nya ämnen Djur för forskningsändamål respektive Djurparksdjur, förslag till ändringar i föreskrifter om ämnesplan för ämnet Djur (SKOLFS 2010:184), ändrade föreskrifter för kurser för naturbruksprogrammet (SKOLFS 2010:46)

samt Skolverkets förslag (Dnr 2016:429) till ändring av föreskrifter (Dnr 2012:4) över vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

Djurbranschens Yrkesnämnd, DYN, representerar arbetslivet och är ett nätverk för att bevaka och driva gemensamma frågor, samt främja utbildning och rekrytering inom djurbranschen utöver lantbruksdjur och häst. DYN företräder medlemsorganisationer inom djurhälsovård, försäkringsbolag, fackliga organisationer, läkemedelsindustri, zoofackhandel, djurparker, 4H, avel och uppfödare, utbildningsorganisationer, djurskydd och djurhem, se www.djuryn.se. DYN:s verksamhetsområden sysselsatte år 2011 cirka 15 000 yrkesverksamma i Sverige, inom 5000 företag som omsatte cirka 10 miljarder SEK. Den starka tillväxten fortsätter och har under den senaste fem års perioden ökat med 15-20 procent. Djurbranschen har stort behov av yrkesverksamma med utbildning från såväl gymnasial, eftergymnasial som högskolenivå, vilka även besitter praktisk/ reell kompetens.

DYN har en nära dialog med branschrepresentanter i yrkesnämnden, med det Nordiska Konsortiet för utbildning och träning inom försöksdjursvetenskap, NCLASET, i lokala och regionala programråd, med utbildningsanordnare över landet med yrkesutgångar inom naturbruksprogrammet (NB) mot djurvårdare på utökad nivå inom djurens hälso- och sjukvård, arbete med hund, djur för forskningsändamål, zoofackhandel och arbete med djurparksdjur, samt med Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, som anordnar yrkesutbildningar på högskolenivå för djurbranschens behov. DYN ser NB:s elever, med bas av varvad teori och praktik inom olika yrkesutgångar, som en mycket värdefull rekryteringsbas till branschen, såväl till yrkesverksamhet direkt efter gymnasiet, som efter fortsatta studier till agronom, veterinär, djursjukskötare, djurskyddsinspektörer, skadereglerare, lärare m.fl.

DYN avger här yttrande över ovan rubricerade ärenden, men inte angående Skolverkets förslag till ändrade ämnesplaner för Skog, mark och vatten, eller Lantbruksdjur, då dessa inte direkt berör DYN:s verksamhetsområden, även om de spelar stor roll för det gröna näringslivets utveckling som helhet.

Sammanfattning

- Djurbranschens yrkesnämnd anser det vara bra att nya ämnen och kurser skapas för (yrkesutgångar för) arbete med Djur för forskningsändamål respektive Djurparksdjur.
- Förkunskapskraven till kursen Djur för forskningsändamål 200 poäng bör fastställas till *Sällskapsdjur 1* och *Djurens hälso- och sjukvård 1*. Skolverkets förslag till kurs Lantbruksdjur 1 är inte relevant i sammanhanget.
- Kursen Djur – specialisering kan inte tas bort, då den kursplanen behövs för att nå tillräcklig fördjupning och färdighetsträning för anställningsbarhet inom flera av NB:s yrkesutgångar, som Arbete med Hund, Djurvårdare inom Djurens hälso- och sjukvård m.fl. Här behövs i så fall först ett antal nya nationella kurser fastställas kursen tas bort. DYN medverkar gärna i detta arbete.

Skolverkets uppdrag

Skolverket har med mycket kort remisstid, och på ytterst begränsad sändlista skickat ut remiss om förändring av examensmål och inriktningar (Dnr 2015:1247) samt ovan rubricerad remiss om nya och ändrade ämnesplaner och kurser (Dnr 2016:268), åter igen med mycket kort remisstid och på begränsad sändlista. För djurbranschens del är nya ämnesplaner för djurparksdjur respektive djur för forskningsändamål av stort värde, men den korta remisstiden har gjort att det har varit komprimerat i tid att inkomma med väl grundade synpunkter. DYN hänvisar även till remissyttrande rörande förändrade examensmål och inriktningar (Dnr 2015:1247).

Innan man gör drastiska förändringar så bör man göra en tydlig konsekvensanalys av rådande samt planerade förändringar. Hur ser Skolverkets analys av djurelevernas anställningsbarhet från olika yrkesutgångar i Gy2011 ut, där de första eleverna gick ut sommaren 2014?

Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet djur för forskningsändamål i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå;

Djurbranschens yrkesnämnd har tillsammans med NCLASET länge efterfrågat en nationell kurs inom naturbruksprogrammet för utbildning av djurvårdare/ djurtekniker för arbete med forskningsdjur. Det fanns en nationell kurs från år 2000, vilken Skolverket tyvärr inte tog med i kursutbudet inför Gy2011, trots att branschen framhöll att kursen behövs för arbetsmarknadens behov, och den växer. Vi är glada att kursen Djur för forskningsändamål 200 poäng, nu kommer till stånd, då också som ett nytt ämne.

Yrkesutgången Djur för forskningsändamål har potential att utbilda för branschens behov vid betydligt fler än dagens två naturbruksutbildare (Jälla i Uppsala och August Kobb i Göteborg). DYN för sedan två år, tillsammans med NCLASET och en arbetsgrupp med ett 10-tal naturbruksgymnasier med yrkesutgång Djurvårdare på utökad nivå inom djurens hälso- och sjukvård, en dialog och plan för kompetensutveckling av lärare, samt en nära dialog med potentiella APL-arbetsplatser vid lärosätena med forskningsdjur runt om i landet.

Det nordiska konsortiet skriver i sitt underlag till DYNs remissyttrande:

Nordiska Konsortiet för utbildning och träning inom försöksdjursvetenskap (NCLASET – Nordic Consortium for Laboratory Animal Science Education & Training) har sett över Skolverkets sammanställning av innehåll för ämnet Djur för forskningsändamål och funnit att det väl täcker in de krav som ställs för djurvård och avlivning av djur i svensk lagstiftning, samt i EU Direktivet (2010/63/EU). Detta är det innehåll som gymnasieskolorna i första ledet är tänkta att täcka in. Djurexperimentell metodik, smärtlindring och sövning kan täckas upp av branschen, antingen under elevens praktikperiod eller under ett aktivt utbildningstillfälle, för de skolor som inte har möjlighet att ge eleverna detta innehåll på plats.

Då den största rekryteringen av djurvårdare och djurtekniker till Sveriges lärosäten sker från naturbruksprogrammets inriktning Djur/ Djurvård, är det inte bara lämpligt utan direkt nödvändigt att utbildningen för vård av försöksdjur finns även här. De lämpligaste tillgängliga förkunskapskraven man då kan ställa inom ämnet borde vara kurserna Sällskapsdjur 1 samt Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård 1. Dessa kurser förbereder på bästa sätt eleven för arbete inom den biomedicinska forskningen. Lantbruksdjur 1 kan inte täcka in de kunskaper som hälso- och sjukvård kan ge, och speglar inte alls de kompetenser som blir nyckelkompetenser i det dagliga arbetet. Artspecifik kompetens kan täckas upp via webutbildningar från Sveriges lärosäten, samordnade av NCLASET.

DYN anser att förslaget till förkunskapskrav bör ändras från *Sällskapsdjur 1* och *Lantbruksdjur 1* till *Sällskapsdjur 1* och *Djurens hälso- och sjukvård 1*.

Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet djurparksdjur i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå;

Övergripande kan nämnas att DYN ser positivt på att ämnet Djurparksdjur nu skapas, och med de två kurserna *Djurparksdjur 1* samt *Djurparksdjur 2*, om vardera 100 p.

DYN hänvisar i övrigt till yttrandet från vår medlemsorganisation Svenska Djurparksföreningen.

Föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2010:84) om ämnesplan för ämnet djur i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå;

DYN anser att ämnet Djur i Skolverkets ändringsförslag är väl formulerat vad gäller syfte och de områden eleverna skall ges möjlighet att utvecklas inom.

DYN ser emellertid stort behov av att Skolverket inte tar bort den nuvarande kursen *Djur specialisering*, 100 poäng, vilken kan läsas flera gånger.

Djur - specialisering är en generell utformad kursplan med bra innehåll, som fyller många funktioner för att nå anställningsbarhet inom flera av djurvårdens yrkesutgångar, där det idag saknas tillräckligt med nationellt fastställda kursplaner. Den ger möjlighet för skolor i samverkan med det lokala programrådet att forma yrkesutgångar efter lokala förhållanden och arbetsmarknaders behov samt ger eleverna spetskompetenser inom smalare områden.

Exempel på specialisering kan i nuvarande fastställd skrivning vara djurparksdjur och forskningsdjur **samt djur för hälsa och livskvalitet**. Trots Skolverkets förslag till nya ämnen för djurparksdjur och forskningsdjur, så kvarstår alltså ett stort behov av denna specialiseringskurs för det tredje nämnda området, djur för hälsa och livskvalitet.

Skolverkets analys av hur kursen nyttjas för att nå anställningsbarhet är otillräcklig visar DYNs kontakter över landet. Kursen används av flera skolor som fördjupning inom djursjukvård för att nå anställningsbarhet och få in tillräckligt med färdighetsträning på klinik, liksom för att nå anställningsbarhet i arbete med hund, med flera områden.

DYN hänvisar även till yttranden från Region Jönköpings län samt Lillerudsgymnasiet vad gäller deras synpunkter rörande kursen Djur - specialisering.

DYN vill framhålla att det är fler områden än forskningsdjur och djurparksdjur som har behov av nationellt fastställda kursplaner. Här kan nämnas behov av fler kurser för arbete med hund, inom zoofackhandel m.m.

Angående tidsaspekten att föreslå att med kort varsel ta bort en kurs så framhåller det regionala yrkesrådet Djur i Mälardalen att det är principiellt fel att ändra i föreskrifter om ämnen och kurser som gäller elever som redan är inne i systemet. De har sökt och antagits till en utbildning med ett fastslaget upplägg av kurser med ett givet innehåll.

En övrig synpunkt angående kurser inom ämnet Djur är att den nuvarande kursen Djur i zoohandel är på 200 poäng. DYN ser behov av att den delas till två kurser á 100 poäng för att ge större flexibilitet i yrkesutgångarnas innehåll.

Föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2010:46) om kurser för naturbruksprogrammet som får erbjudas som programfördjupning;

DYN framhåller med bestämdhet att kursen Djur – specialisering inte får tas bort från ämnet Djur och programfördjupningen förrän ett antal ytterligare nationella kurser har tagits fram i dess ställe. Detta rör t.ex. specialisering, fördjupning, färdighetsträning inom yrkesutgångar som hund, djurens hälso- och sjukvård och zoofackhandel. DYN medverkar gärna i ett sådant arbete.

I sammanställningen står enbart kursen Djurens hälso- och sjukvård 1 med, men enligt telefonsamtal med Skolverket är det en felskrivning, så att även Djurens hälso- och sjukvård 2 ska finnas kvar. Eller rättare sagt, ämnet Djurens hälso- och sjukvård bör väl inte nämnas i listan över förslag till ändringar?

I programfördjupningen bör finnas möjlighet för Djurvårdselever att läsa Hästkunskap 1, vilket efterfrågas för D9-behörighet för arbete som djurvårdare på utökad nivå inom Djurens hälso- och sjukvård.

DYN efterlyser en komplett, och kvalitetssäkrad lista, över vilka kurser som får erbjudas inom programfördjupningen.

Förslag (Dnr 2016:429) till ändring av föreskrifter (Dnr 2012:4) över vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

DYN har fört en dialog med NCLASET som anser att Skolverkets förslag angående relevanta yrkeskunskaper för ämnet Djur för forskningsändamål är väl formulerat.

NCLASET skriver dessutom i sitt underlag till DYNs remissyttrande:

Lärarkompetensen för ämnet Djur för forskningsändamål har varit en stående fråga från branschens sida som gärna ser att fler gymnasieskolor ska kunna erbjuda ämnet. Branschen ser positivt på möjligheten att erbjuda lärare kompetens genom branschknutna utbildningar om djur för forskningsändamål. Samma innehåll som utgör NCLASET webutbildningar kommer att ligga till grund för ämnet Djur för forskningsändamål och erbjuds gymnasieskolorna från NCLASET till ett schablonpris av läromedel för denna typ av utbildning på gymnasienivå.

Svenska Djurparksföreningen avger ett särskilt yttrande rörande förslaget över vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa ämnet Djurparksdjur.

För Djurbranschens Yrkesnämnd

Maria Elinder
agronom och sekreterare i Djurbranschens Yrkesnämnd

maria.elinder@bahnhof.se 070-56 87 318